

Foia enciclopedica si beletristica cu ilustratiuni.

PEST'A

Vineri.

¹⁰/₂₀ faur.

Ese totu a opt'a di

Pretinlu pentru Austria

pe Jan. jun. . . . . 4 fl. —

Pentru Romania

pe Jan.—jun. unu galbenu.

Nr.

6.

Cancelari'a redactiunii

Strat'a morariloru Nr. 10.

unde sunt a se adresá manuscriptele si banii
de prenumeratiune.

Anulu

IV.

1868.

BCU Cluj FARA DINS'A. Library Cluj

Óta lumea fu de fatia,
Nime, nime n'a lipsitu,
I vediu cum se resfatia
Petrecandu-si fericitu.
Animele incantate
Se scaldau totu in amoru,
Si de scump'a voluptate
Straluceau obradii loru.
Numai animiór'a mea
Suferea dorere grea.

Junele incantatóre,
Cu chipu dulce, tonu cerescu,
Aprindeau in juni amóre,
Sê li jóre: „Te iubescu!“
Tóte respirau placere,
Fia-care fu rapitu, —
Totu ce anim'a ti-cere
Lu-vedeai necontentitu.
Numai singuru eu am statu
Totu doiosu si intristatu.

Junele erau sublime,
Tóte demne de-adoratu,
Graciile din vechime
Inca le-aru fi admiratu;
Inse din acea cununa
Vai! lipsea o floricea,
O fecióra blanda, juna,
Scumpa dînisiór'a mea.
Pentr'aceea am simtîtu
In peptu chinu nemarginitu.

Candu, copila, esti cu mine,
Si cu tine eu vorberscu:
Me simtiescu indata bine,
Par' câ-su intr'unu raiu cerescu;
Inse candu tu esti departe,
Tu acolo, eu aci:
Totu dorere-e a mea parte,
Si de doru stau a mori.
Cu tine prinsórea-e raiu,
Fara tine victi'a — vaiu.

Iosifu Vulcanu

O istoria fara nume.

(Novela originala promiata.)

(Urmare.)

Nedreptăţirile ce me lovira mi-stórse atâte la-crime încâtu in fine mi-secă si isvorulu loru. Atunci am alungatu din anim'a-mi tóte simtie-mintele afara de cela alu urei. Am parasitu parinte si sora, i-am despretiutu si am fugitu. Indata dupa fug'a mea tat'a vendù lui Ginghis pre soru-mea Fatima. Eu traiam singura ratecindu dintr'unu desiertu intr'altulu. Animalele desierturiloru erau mai simtîtorie si mai milóse decâtu famili'a mea. Leulu a crutiatu fragedîmea si inocinti'a mea, precandu ace'l'a pre care lu-numiam parinte voiá sê me despoie de aceea ce am mai scumpu, de onóre. Odata nesce sclavi de-alui Ginghis me prinsera si me dusera inaintea lui. Elu me recunoscu si me fece slav'a favoritei sale. Astfelu deveni slav'a sororei mele.

Curendu dupa acést'a canulu nostru Batù dode ordinu ca sê ne gatimu cu toti, câ-ci avemu sê plecâmu la prâdi nóue si bogate. Plecaramu cu totii. In batâile ce le avui cu voi capetai o plaga in man'a stang'a. Plag'a erá grea, mortala. numai erá neci o sperantia de vindecare. Atunci unulu din prinsonierii nostri, unulu din aceia despre care voi credeti, câ e ministrulu lui Ddieu pre pamentu, veni la mine si-mi dîse, câ elu me va curá déca voi implini celea ce va cere. Si scii ce a cerutu de la mine? Sê credu in Ddieulu crestiniloru. Mi-a spus, câ este atotuputinte, atotu sciutoriu si bunu acelu Ddieu; câ totulu este creatur'a maniloru lui, totu ce esiste prin dinsulu s'au facutu. La inceputu an risu de nebunfile lui si l'am tienutu de smintitu. „Garantezu cu viéti'a, câ te vei vindecá“ mi-dise departandu-se. — Stai! primescu, credu in atotu-potinti'a si bunatatea Ddieului crestiniloru, credu câ elu me póte vindecá, dar' de cum-va Ddieulu vostru este mincinosu atunci e vai si amaru de tine, capu de cane. — Nu este de ajunsu numai a crede, ci a te si inchiná a-lu iubi si adorá. — E bine ce trebuie sê facu? Atunci betranulu mi-intinse dóue lemne, puse unulu peste altulu, pre cari le numi „cruce“, mi-spuse insemnetatea loru, mi-enarâ atâtea si asié de frumóse încâtu simtîi, câ credu si iubescu pre Ddieulu crestiniloru. In urma mi-legá plag'a dupa ce o spelase bine. Leacurile lui si rogatiunea mea indreptata catra Ddieu si-avura efectulu, câ-ci preste câte-va septemani plag'a începù a se inchide. Din minutulu acest'a eram mai multu crestina de câtu pagana. Indata ce

me vindecai grabi la despuitorca mea, ca se mirá fórte de resanetosiarea mea si me întrebâ prin ce minune scapai. I-am spus câ prin ajutorulu unui prinsonieru. In urm'a descoperiri prinsonierulu Nicodimu — cum se numiá elu — fu condusu inaintea lui Ginghis ca sê-i vindece o plaga. Ducele fu vindecatu, de atunci Nicodimu sta in mare gratia si respectu inaintea lui Ginghis.“

Unu alu doilea tîpetu dorerosu se audí.

— Ce insemnéza aceste tîpete doióse?

— Paciintia, ti-voiu spune. Tu te temi de Ginghis, celu mai bunu midiloca de a sustiené lupt'a este ur'a. Ur'a este arborele upas, este mórtea simtiemintelorú omenesci. Ea este unu satanu pre pamentu, este geniulu destructiunii, sub vapai'a ei cér'a se topesco, fierulu se preface in otielu. Cu câtu vei urí mai multu pre Ginghis, cu atâtu vei suferi mai pucinu, cu atâtu te vei teme mai pucinu de elu.

Unu altu tîpetu si mai dorerosu si care se fini intr'unu suspinu facu sê-mi inghietic sangele in vine.

— „Trebuie sê scii, câ soru-mea este unu tigrú, unu demonu in forma de femeia. Intre prinsonierele nóstre se aflá si o femeia de ne-amulu teu ale carei frumuseti si atractiuni aprinse fantasi'a si anim'a lui Ginghis. Femei'a ast'a avea nesce ochi infernali, încâtu barbatulu ce privia odata in ei erá pierdutu. Erá frúmósa dar' si virtuósa asta femeia. Virtutea ei erá mai tare decâtu stancile muntelui Himalaia, ur'a ei catra Ginghis mai cruda decâtu a lienei si mai infernala decâtu a lui Satanu, asié câtu tóte incercâriile lui de a-i castigá anim'a remasera desierte. Cu câtu lu-uriá mai tare, cu atâtu o torturá mai multu, pre langa acést'a se mai adause in cele din urma si ur'a Fatimeí. Din momentulu candu aflase, câ are rivala, demonulu gelosiei se incubase in anim'a ei. Objectulu gelosiei, urei sale trebuia sê se nimicéscá, asié nefericit'a femeia cadiu viptima resbunarii Fatimeí.

— Si tîpetele ce se audiau . . . . .

— Viniau de la aceea nenorocita.

— Ddieulu meu! . . . si cum a omorit'o?

— Infigundu-i unu pumnariu in anima.

— O, Fatima, teme-te de resbunarea mea!

— Ce? tu sê-ti rebuni? Ddieulu crestiniloru nu este Ddieulu resbunârii, ci alu iertârii; elu nu permite resbunarea. Si pentru ce voiesci resbunare?

— Pentru câ femeia ucisa este maic'a mea.

— Maica-ta! De unde scii ast'a?

— In diu'a in care am convenitu cu tine,

am convenitu si cu ea. Dar unde e? Vino, condu-me la ea.

— Privesce — dîse Cheriffa tragundu-me la ferestra — carnea ce o impartiescu acei mon goli intre sine este a mamei tale.

— Oh! ómeni fara Ddieu si fara-de-lege!

— Trebuie sê fimu pre caute. câ-ci aceea tigrés'a nu se multiumesce numai cu o viptima.

— Pre Ddieulu meu, o ucidu unde o întêlescu. Unu stiletu, o arma, dâ-mi o arma . . .

— Sor'a mea, dâ-mi voia sê te numescu asié câ-ci am lipsa sê dau cuiva acestu titlu — paciintia!

— Ti-am promisú câ te voiu liberá, e bine, pentru mine promisiunea este ca unu juramentu

— Ti-multiumescu scump'a mea sora, tu esti buna si nobila ai meritá o sôrte mai buna. Primescu libertatea ce-mi oferi, dar numai sub o conditiune.

— Care?

— Sê-mi dai mai antâiu pre amantulu meu.

— Ceri unu lucru ce intrece poterile mele. Cine, si unde este amantulu teu?

— Amantulu meu este conducatoriulu óstei crestine si prinsonieriulu vostru.

— Libertatea amantului teu nu o potu rescumperá decâtu cu pretiulu vietiei.

— Cu pretiulu vietiei mele ori a tale?

— Cum voiesci.

— Voiu mori numai sê fia liberu elu. Patri'a are lipsa de bratiele lui.

— Va fi liberu inca in asta sêra.

— Ti-multiumescu scump'a mea! Eliberéza-lu dar' nu-i spune câ cu ce pretiu si-recapeta libertatea. O Cheriffa dâ-mi voi'a sê te imbratiosiezu.

— Sunt dóue-spre-diece óre, toti dormu, óte luminile sunt stinse. Ventulu geme, ceriulu plange, tempulu celu mai favoritoriu pentru fuga. Me ducu. Nópte buna!

VII.

F a n t o m ' a .

Dupa departarea Cheriffei am caditu pre patu obosita de emotiunile ce le incercai. Plói'a loviá ferestrele casei mele. canii urláu, paserea noptii incepù tîpetulu seu. „Pasere condamnata pentru ce conturbi liniscea óreloru mele din urma? Vini sê-mi prevestesci mórtea? Sum gat'a. O maic'a mea, ascepta inca pucinu, si fiic'a ta se va reuní cu tine pentru vecia. Tu me ascepti, tu me chiami, voiu plecá indata.“

Am ingenunchiatu, am luatú in mani cru-

cea ce o portam pre pieptu si sarutandu-o incepui a me rogá.

Deodata o fantóma imbracata in o haina de lumina apare si-mi dîce:

„Copila brava si credintiósá, nu fi trista câ-ci rogatiunea ta in ceriuri fu primita. Vei fi libera in curendu, apoi vei mai gustá câte-va dîle viétia si numai dupa aceea te va rechiamá Ddieu la sine.“

— Umbra nobila, ce venitoriu predîci natiunii mele?

— „Cartea venitoriului contine seclii de suferintia, dorere si umilintia pentru romani; abié ici cole cate o pagina stralucita de unire, gloria si libertate. Abie preste 629 de ani va deveni Romani'a aceea ce i-a destinatu Ddieu se fia: „regin'a orientului, simbolulu unirii, templulu gloriei si reprezentant'a virtutii si libertatii.“

Curagiú scump'a mea, sufletulu mamei tale preveghiéza asupra ta.“ Umbr'a disparú.

VIII.

F u g ' a .

Nópteá acést'a a fostu o eternitate pentru mine. Neci odata n'am asceptatu diorile cu mai mare nerabdare ca acuma. Demanétia Cheriffa avea sê-mi aduca mórtea ori viétia; am asceptatu dar' indesiertu. Trecura trei dîle si ea nu se mai iví. A patr'a nópte se ivesce in chil'a mea inspaimentata si palida.

— Pentru Ddieu ce-ti este sor'a mea?

— Nimicu, liniscesce-te.

— Unde ai lipsitu patru dîle? Ce ti-s'a intemplatú?

— Sunt patru dîle de candu am fostu mai in urma in cas'a tiranei mele sorori. Din nenorocire aflasem la ea numai pre Ginghis; voiam sê me retragu, dar' elu mi-demandá sê remanu si sê siediu langa elu. Abié me asiediai langa elu si Fatim'a intrá. Privirile ei de tigrésa cadiura amenintatorie asupra mea; am voitu se me retragu de nou, dar' ducele me oprí. D'in minutulu acést'a nu am fostu sora, nici sclava, ci rival'a si inimié'a de mórte a Fatimeí. Indata ce s'a departatu elu despuitori'a mea me atacá, pucinu de nu am devenitu préda furiei ei. Am fugitu din cetate, diu'a rateciam pre campu, nópteá intram éra si dormiám pre o pétra in piatia. Fatim'a a descoperitu loculu meu de repausu preste nópte si si-a propusu sê me ucida. La dóue-spre-diece óre ea parasí cas'a si se inureptá spre pétr'a unde dormiam, bunulu Nicodimu observandu acést'a o urmarí si-i nimicí

planulu. Betranulu me luà cu sine si me duse in chili'a sa, audîndu inse câ Ginghis este morbosu i-am propusu ca sê vina sê te iee si pre tine si se fugiti.

— Si tu ce vei face?

— Voiu remané aice.

— Nu, te conjuru sê nu faci acést'a. Vin'o cu noi, eu te voiu iubi ca pre o sora; remani in asta tíera buna, care in tempi de pace si de libertate este unu paradisu, schimba viéti'a ratecitoria, schimba desiertele Asiei cu gradin'a Daciei. Ce vei deveni tu remanendu aici? Chiar se scapi de soru-ta, chiar' sê te iubésca Ginghis, tu totu esti un'a din celea mai nefericite fiintie omenesci. Sor'a mea esti juna si frumósa, dar adu-ti aminte câ esti o flóre gingasia carea la suflarea inveninata a prostituirei te vei inchide, te vei vestedî si usucá inainte de tempu. Nu va mai remané nimicu din tine, nimicu din viu'a ta junétia, de câtu o ruina trista. Voru disparé tóte graciile tale, te vajparasí tarí'a si sanetatea, vei urí presintele si te vei teme de venitoriu. Vei imbetraní inainte de tempu neremandu-ti nimica de câtu remustrarea si cainti'a. Tu numai esti mongola, ci crestina, pentru tine societatea mongola e infernu. Se mergemu.

Ne pregatiramu. Eu inca imbracai haine de mongolu si asie condusa de Nicodimu esiramu. Dupa ce esíramu din cetate Cheriffa se mai întórse odata inderetu si dîse lacrimandu: „poporu orbu si neferice te parasescu compatimindu te si plangundu sortea ce te ascépta.“

A dóu'a dî dupa amédî sosiramu in spelunc'a lui Nicodimu.

IX.

Amorulu Cheriffei.

Indata ce intraramu amu intrebatu despre Petru. Ni s'a spusu câ eu doue dîle inainte de ast'a se ivi in spelunca, intrebà dupa mine si neaflandu-me disparu fara urma.

In pescere erau câte-va mii de omeni. Miseri'a erá in culme. Mongolii parte arsera, parte consumasera bucatele, ér' turmele le predara. Omenii se nutriau cu faina de scortia si cu radecini. Barbatii cari au scapatu de ferulu paganului acum cadeau vîptima fometei, copii se usucau la sinulu mameloru. Tabloulu erá sfasietoriu de animi. Amu fi esítu pre la sate, dar' ne temeamu, câ-ci mongolii, ca spiritulu celu reu, nu dormiau nici odata. A dou'a dî dupa sosirea nostra in munti Cheriffa se pierdù. Nimene nu sciá ce a devenitu. Mai tardîu unu june ce s'a fostu retacitu prin munti mi-spuse câ a vediutu o femeie in haine de mongola siedindu la peciorele unui pastoriu. L'am luat de conducatoriu

si plecaramu prin mun'e. Erá de catra séra, pana ce ajunsesemu la locul unde speramu se aflamu pre pastoriu inserase. Osteniti ne repausaramu pucinu. Eramu se ne rentorcemu candu unu fluieru plangatoriu ne trase atentiunea. Ne indreptaramu spre elu. In usi'a unei colibi siedea pastoriulu si cantá din fluieru, la piciórele lui siedea o figura femeésca. Ne apropiaramu pana in dosulu colibei si ascultaramu. Pastoriulu mai cantà pucinu apoi aruncandu fluierulu la pamentu se inarmà.

— Éra-si me lasi scumpulu meu dîse femeea? Ce insémna asta tristétia si ratecire? Pentru ce fugi de mine, pentru ce me parasesci? Remani langa mine suflète iubitu, si gusta placerile ce ti-le oferesce amorulu si pacea. O de ti-ar' poté spune acésta coliba noptile doreróse ce le petrecui lipsita de tine de ti-ar' poté enará codrulu suspinele si tîpetele mele te-ai indurá si nu mai parasí. Ce dorere te omóra?

— Me aflu bine Cheriffa, nici o dorere nu me omóra.

— Tu te ascundi de mine, câ-ci cantecele tale celea melancolice si triste vedescu dorerea sufletului teu. Oh! dorere si nefericire! Tu m'ai numitu sora, e bine, asculta vocea nefericitei tale sorori si nu me lasá! Necunoscuta, orfana, despretiuita si persecata de famili'a mea ce voiu deveni déca me vei parasí si tu?

Tu taci si pleci fruntea, da ti-c rusine câ mai primitu la tine, te câesci câ te-ai dejositu cu o selava, cu o mongola selbatica convertita de ieri de alalta ieri.

— Destulu sor'a mea, glum'a ta este prea aspra, contine prea multa amaratiune. Fratele teu nu se duce spre a nu se mai rentorce.

— Tu voiesci se scapi de mine, éca totulu. Mergi dara dar' la rentórcere nu mai cautá pre soru-ta. Eu care din copilaria m'am nutritu mai multu cu otrava eu care sum unu jocu alu sortei, sciú despretiui loviturile ei, sciú suferí. Dar nemultiumirea si despretiulu teu me omóra.

— Preste pucinu voiu fi éra in bratiale tale, acum adio, remani cu Ddieu. Am inca o sora de anima si sotia de arme despre care nu sciú nimicu. Detoria mea este sê o cautu. Éca pentru ce te parasescu pre câtu-va tempu.

— Eu te voiu conduce la ea.

— Remani aice si grigesce de bordeiulu acest'a destinatu a deveni bordeiulu amorului si alu sacrificiului.

— Asia dar s'a finitu totulu. Eu me voiu rentórcce in sinulu acelor'a cari me urescu si me persecuta, despretiulu si ur'a loru mi-voru fi mai pucinu simtîtorie decâtu nemultiu...

O, numai unu lucru de l'asi poté nimicî: suvenirea! Dar suvenirea este mai fórte decât mine, indesiertu voiu dice: „voiescu sê uitu trecutul“, elu apare cu atâtu mai luminos inaintea ochiloru sufletului meu. Nu sciu iubire, ura, ori suvenire este ceca ce consuma cu putere de gigante sinulu meu, dar' atât'a sciu câ fericirea mea a suferitu naiefrangere si nu potu scapâ

nimicu din ruinele ei. Anim'a mea este ranita, ceriulu vietiei mele este intunecosu, tu poteai sê torni balsamu pre anim'a mea poteai sê luminezi nóptea vietiei mele. Eu te iubescu, si cu câtu te iubescu mai tare cu câtu me nesocotesci tu mai multu. Ti-aduci aminte de aceea nópte fatale in care ti-am redatu libertatea, nu ai uitatu promisiunile ce mi le-ai facutu? Recél'a ta

SUCURIUL'A SÊU BO'A DE APA.

mi-revolta atâtu de tare simtiemintele încâtu me temu câ-mi voru frange anim'a, câ-ci din nefericire si eu am o anima care bate si simte ca si a ta. Déca voiesci sê me lasi arata-mi celu pucinu unu abisu fara fundu in care sê me aruncu cu sufletulu si sê sdrobescu tóte simtiemintele animei mele.

— Sor'a mea, esti nedrépta, plangerile tale

n'au fundamentu. Ce am facutu eu ca sê meritu aceste imputâri, ce sacrificie ceri de la mine? Petru poté fi ori ce numai lasiu, numai nemul-tumitoriu nu. Tu dîci câ esti neferice? Nefericirea existe numai in fantasia, de óre ce omulu chiar' si in miseri'a cea mai mare póte fi fericitu.

(Finea va urmá)

I. C. Dragescu.

O speditiune nefericita.

(Episodu istoricu.)

I.

Sunt evenimente in istori'a trecutului nostru destulu de interesante; si déca ni le canta o lira maestra, ni deobléga anim'a si rapesce pe muritoriu in regiunile fantasiei.

Dar asié a fostu trecutulu nostru, — si eu adoru acestu trecutu santítu cu glori'a romana, — sum deobligatu pentru elu, si dorescu adese unu ce imposibilu, unu ce innaturalu: sê fiu traitu eu pe acele tempuri pline de glorii!! Atunci candu vulturulu romanu erá in fal'a sa, in cuibulu seu nu cresceau paseri cobitóre, neci spad'a voinicésca nu se ruginea in man'a ostasiului romanu. O! trecutulu acel'a, in care sceptorulu si flamur'a romanésca aperá o patria incantata de donuri divine; acelu trecutulu pentru mine e mai sacru decâtu acestu presente — candu fiii de unu sange, ómeni de o limba si natura voiescu sê-si schimbe chiar' si pe Ddieu . . . . . O! pentru ce nu am traitu pe acele tempuri, barem atunci mureamu ca romanu!! . . . . .

Dar fantasile sunt desierte facia cu divinitatea, ea inparte unora gloria si nemorire; pe candu pe altulu 'lu uita si-lu silesce sê fia nefericitu; nu, nu in natura nu se dá saltu, cei nefericiti se voru glorificá in ceea-lalta viétia.

Dar lasatí-me sê sboru, sê me rentorecu totu-si, sê-mi facu singuru recompens'a la acelea tempuri, candu bratiulu predomnea si nemicea truff'a si urgí'a omenésca; pe atunci regii nu erau condusi de principiulu: a pustí numarul ómeniloru câ sunt pré multi, — bratiu cu bratiu, si de perea in lupta, mórtea erá voinicésca, — dar' acum tóte s'au stramutatu, acum nu mai sunt lupte, acum lupt'a se comite din contielegerea monarchiloru pentru câ sunt pré multi ómeni in lume si pamentulu nu-i póte nutrí si aerulu e pucinu pentru ei, — glontiulu vine din departare si voiniculu e mortu!!

Seclii se petrecu cu incetulu si ómenii devinu la acea convinctiune, câ dfilele de glorii au disparutu, si noi romanii cu gele privimu, câ chronicarii nu voru inregistrá unele mominte despre noi, sê dica, câ suntemu uniti in cugete si simtíri, neinvinsi pe campulu de lupte!??

Dar asié-e, tóte se petrecu, numai tu pamentu sacru scaldatu in sange esti binecuventatu.

* * *

De candu datéza istori'a nóstra, a sburatu o multíme de ani in lumea trecatóre, de atunci

se numerá in calindariu 1330 de ani de la Christosu.

Carolu Robertu regele Ungariei si-avea resiedinti'a in cetatea Visiegradu; ací domnea elu cu multa fala; ací si avea aristocrati'a favorita care l'a adusu si urcatu pe tronulu Arpadianu. La cuvintele si promisiunile dulci ale cardinalului Gentilis contrarii lui se mai umilira, — si mai uitara, câ unu strainu e inbracatu cu paliulu *S. Stefanu*. Si apoi acum neci elu nu multu si spargea capulu cu *Mihaiu Ciacu*, cu *Ladislav Aporu* si cu principele *Urosiu* pe care lu detronisá de pe tronulu serbu in favórea coronei.

Dar dieu ce-i si pasa lui acum, candu elu e rege, si la vocea lui se scóla micu si mare de la Dunare pana la Adri'a, in giurulu lui sunt fruntasii si murii Visiegradului erau destulu de durabili ca se móra ca erou.

In camerile lui luesuóse, se pareá a fi unu arangiamentu ce are sê atitie gustulu unoru óspeti rari in acést'a cetate vechia.

Totu erá splendidu si auritu, totu erá oglinzi de argintu curatu, chiaru si plafondulu erá inbracatu cu covóre pretióse de orientu.

Regele erá voiosu, si in acést'a positiune si uitase catastrof'a lui *Felicianu Zách* si puse tóte in miscare pentru a dá o splendida festivitate, chiaru pocalele de aur alui *Arpadu* erau puse pe mésa, — si demendase: ca micu mare sê fia voiosu câ-ci in palatiu sunt ospetá straluciti, chiaru si vod'a din Ardealu.

Peste câte-va momente camerele inpurpurate, si mesele incarcate cu feliu de feliu de bucate si raritati, fura ocupate de fruntasii tierii, intre cari in frunte siedeá *Carolu Robertu* pe magnific'a sa sofa de catifea.

Sub prândiu tonulu erá mai multu familiaru decâtu aristocraticu, — óspetii erau in voia buna, si chiaru si regele se petreceá destulu de bine, adese dícea prea umoru bunu, se va intemplá órece neplacutu, se póte câ *Ciacu* éra va resculá pe satelitii sei, — dar acestea cugete le sciea elu predomní, câ-ci intristarea si pocalulu nu-su contrarii unulu altuia, — destulu câ regele erá in umoru ungurescu de si erá italianu.

Voia buna erá chiaru atáta câtu nu erá de lipsa, dar *Farcasiu* vod'a Transilvaniei erá óspe, acesta turná, acesta inchiná, acesta promitea aliantia si óste secuiasca, la care regele si abandoná tóta seriositatea. Si bietulu rege in acestu estasu, credea tóte.

Dar cine nu scie, câ si regii au slabitiunile lor, pe cari déca le punu in lucrare, urmarile le simte tíer'a si poporulu.

Vod'a privea cu o nrebdare la *Szécsi* incre-

dintiatulu si favoritulu regelui, care pe cum se vedea cu o astutie, studiá si cercá fisionomi'a regelui — ambii aveau o tendintia, despre care s'au fostu intielesu in speditiunea Serbiei si regele le-a fostu datu parol'a pe atunci.

Ardeleanulu, cugetà momentulu sositu, luà pocalulu si se adresà:

— Rege! aliatulu celu mai fidelu, ostasiulu celu mai resolutu, a venitu a te redeseptá la o suvenire, care se va glorificá. Rege! mi-ai datu parol'a, nu me indoieseu câ vrei se o tieni, si voiesci a conduce o speditiune contra *Romaniei*.

La aceste cuvinte memorabile tóta adunarea privea la elu si fu suprinsa.

— Da, da, dîse vod'a, unu vecinu, unu pecurariu, — pre cum binevoiesce maiestatea sa alu numí, — vod'a romanescu ni-a denegatu tributulu, si cutediant'i'a lui va fi si mai órba déca nu-lu vomu rechiamá la ordine séu chiaru de nu-i vomu ocupá tierá. Acum ar fi acelu tempu de multu asceptatu, se-ti latiesci confiniile Ungariei de la Adri'a pana la Marea negra — eu sum spriginulu celu mai bunu secuui mei mirósa bine urmele romanului, si de unu tempu incóce nu-i póte suferí, me temu câ atáta romanimé déca se va deseptá, ne va fi periculósa.

Regele de si erá ilaru, la aceste cuvinte se pareá a se tredí, si si incetî fruntea, si faci'a lui gelósa ne spune câ se cugeta seriosu, si candu si candu cu ochii lui aprinsi privea la ardeleanu sê cunósca astuti'a lui, dar sub barb'a lui tufósa, nu putea observá aceia ce se comite pe fati'a unui lasiu si marsiavu.

— Eu cunoscu prea bine dorintiele lui *Mihaiu*, — continuà vod'a, — si nu incape neci o indoiala, câ acestu principe pe care-lu adóra poporul seu, nu va pasí dupa ce si va organizá causele interne cu pretensiuni ridiculóse, Transilvani'a, Banatul si o parte insemnata din Ungari'a le va pune in miscare déca lu-vomu lasá a profesá si mai departe idcile sale. Eu nu vedu alta de facutu decátu ai ocupa tier'a, eu nu potu suferí acestu omu, eu me temu de unu viitoriu, si atunci vai de tricolorulu nostru.

Unii din óspeti devenira infuriati la aceste cuvinte ultime, priveau la rege asceptandu cuventu; de si acest'a trantitu pe sof'a sa comoda meditá adâncu; pentru câ sciá bine: câ a atacá si a pretinde ce nu e a lui, e *lotria*, cunosce pe acestu principe de iubitu in jurulu *muntentorulu* si cetise istori'a: câ ori cine a cutezatu a pretinde barem o palma din pamentulu lor devenira de rîsul lumci. Aceste le cunoscea elu bine; dar invingerea ce-i promisese ardeleanulu loví córd'a lui cea mai debila, si regele

in slabitiunea sa devenise in fine a crede, si a-si promite garanti'a parolei sale.

— Sê audîmu, tacere, strigà *Szécsi*, sê audîmu pe regele si acesta póte nu erá dispusu de a vorbí, erá necesitatu de si confusu de vinu si cugete, a se scula.

— Domniloru! dîse regele, eu am datu parol'a mea, parol'a unui rege este sânta, — piéra dar' *Mihaiu Basarabu*, si tier'a lui trebuie sê devina in posesiunea nostra. Dechiaru si aceia câ *Szécsi*, credintiosulu meu va fi denumitu de stâpânnulu acelu pamentu.

La aceste *Ardeleanulu* se vedea in triumfulu seu, *Szécsi* aprinsu la fatia suridea cu bucurie de si promisiunea nu erá inca realizata — totusi acestu omu putea fi destulu de tintiosu, óspetii aplaudau, rîdeau si promiteau concursu la acésta speditiune. Singuru unu betranu cu barb'a carunta sub totu discursulu se vedea a fi seriosu, numai acest'a nu rîdea, numai grofulu de Liptai *Domoncosu* nu promitea nimicu; pentru câ cunoscea bine: câ ardelenii sunt astuti si obraznici.

Intre aplause si cupe de vinu stórse din pocalele sânte, regele subscrià numele seu, sub câte-va siruri pe cari vod'a Ardealului le scrise in un'a din camerele laterale.

Erá o depesie pe care o sigilara cu marele sigilu alu Ungariei, si o depusera in man'a unui óspe insarcinatu a o duce lui *Mihaiu Basarabu* principele romaniei.

Solulu plecà facandu-si umilinti'a indatinata — si peste pucinu tempu unu calaretiu abie vediutu din pulvere fugè catra roman'i'a.

Dupa unu intervalu, sub care ómenii nostrii faceau mai multu unu discursu mai nepriceputu, grofulu statea esilatu inmarmuritu, intogm'a ca o statua pe care lumea inca nu o scie apretiuul.

— Cuventu domniloru, si apoi macaru sê plecu la ale mele, strigà bêtranulu cu o vóce mai multu tremuretóre.

— Rege! continuà, eu nu vedu de bine, acum candu causele nostre interne poftescu atáta indulgentia sê conturbamu pe unu principe care ostanesce pentru prosperarea poporului seu; noi amu avè alte afaceri, comitatele ne sunt disorganizate, totu comitatulu cu capritiulu si arbitriulu seu, si diet'a ce a sanctionatu, nu sê ducu in desevarsire; si éta aceste nu se iau in consideratiune, ci voimu a ne amestecá cu roman'i'a in resbelu; eu sciu câ elu cu rusine va refusá aroganti'a nostra, si elu e gat'a a se bate si a comite ori ce pentru aperarea patriei sale, sê nu grabimu. Rege, nu sum de parerea óspetiloru, eu am venitu acè de a-mi petrece si nu a des-

bate asupra unei cause care se ține de dieta, regele va ști, că sum credinciosu, pentru ce consultezi, sê ne despartîm ca nescie ómeni fosti între pahare.

Vod'a infuriatu de acestea cuvinte neasceptate sarî, ca unu tigrul, si cu o strigare incepû a raspunde grofului.

— Trebile nostre interne sunt atari, cari mai potu avé indulgentia domnule grofu, si pôte vei sê sci: că sclavi'a nóstra este mai apasata decâtu a sclaviloru din Afric'a; éra acelea ce comitu, nobilii, sunt de natura stramosiésca; dar nu ar fi politica din partea nóstra a ertá sê se descepte acestu poporu la aceea sumetîa la care istori'a i provóca. Imperiulu romanu si a culesu fruptele sale, nemicéscase si urmele lui. Conferintiele mele dietali sunt escelinte in acestea afaceri patriotice, Maiestatea Sa inca a binevoitu a ne face cunoscutu, că pontificele ne impune a desposesiona pre ori si ce schismaticu. Éta dar ocasiunea binevenita a implini enciclic'a pontificelui si pe noisê ne asecuramu nationalminte.

— Desposesiunarea, — dice grofulu, — inca nu e midilocu de ale dá alta religiune si pôte nationalitate. Aristocrati'a nu dîcu, că nu trece la noi; dar poporulu mai bine va purtá slavi'a rusinósa decâtu sê-si lase nationalitatea. Rogu-ve priviti istori'a si persecutiunile acestui poporu mai tirane nu sê neci potu mai gândi, si totu-si acestu poporu cu unu dispretiu privesce la noi, consciinti'a nóstra este umilita candu vedemu pe sclavulu romanu batutu, muncitu de lucru si robitu pe cum nu a mai fostu poporu, cu fala dicându: *eu sum pentru aceea romanu!* elu afla ce-va consolare, óre ce sperantia nutritóre candu pronuntia cuventulu de *romanu*. Eu am mancatu si beutu din pânea si ap'a mestecata cu lacrimi ce acestu poporu o pune in preajm'a drumuriloru pentru calatori — dar blandéti'a lui candu e atacata, atunci nu cunosce margini in resbunare. — Rege, parerile luate inainte sunt de mare periclu pentru noi.

(Va urmá.)

Vincentiu Grozescu.

Sucuriul'a sêu Bo'a de apa.

Cu ilustratiune pe pag. 65)

Dóra neci in o parte a pamentului nu se afla atâtea animale ingrozitóre si urîte, ca si in Americ'a, incependu de la tienutulu Carolinei pana la statulu Laplatei. In partile nordice a Floridei, in Louisian'a, Alabam'a si in alte parti a Americei nordice gemu lacurile cele immense de amfobie ingrozitóre; éra in cele sudice,

si cu deosebire in riurile Braziliei aparu crocodili cei mai periculosi, asie numitii Alligatorii intr'unu numeru fórte insemnatu, precandu sierpii de apa sunt cu multu mai rari, dar cu atât'a mai teribili, dintre cari unii ajungu nu arare ori o lungime de 20 de urme.

In seclulu alu XVI, si XVII-le érá atâtu de mare numerulu acestoru animale urgisite, încátu locuitorii din apropierea lacului din Bahi'a ingroziti si periclitati de acestea emigrara in alte parti a Americei sudice, ca sê se póta scapá de acesti nimici atâtu de periculosi. Totu tienutulu acela érá paresitu, si numai o capela negrita de tempestatile tempului, se mai vedea in vecinatatea acelu lacu estinsu. In an. 1576 caletorindu pre acolo unu strainu, care nu cunoscea de felu situatiunea locului atâtu de periculosu, se apropiá de acea capela si se culcá pe treptele ei, ca sê se recreeze. Dar peste pucinu tempu se tredí simtîndu o dorere sfasiatóre, si câtu de mare-i fû supriinderea, candu se vedîu infasioratu de unu sierpe mare; inse noroculu lui, că fiindu-i man'a drépta libera, potû se-si scótiá cutítulu, si se-lu taie in doua. Cu alta oca siune observá unu proprietariu din Pernambuco, care avea o turma mare de vite cornute, că din dî in dî i pere câte-un'a. La inceputu cugetá, că dóra retecescu priu padure; insa fiindu că ~~vitele n'au mai contorsu, a cãtã de bine sã~~ pândésca pe malulu Lagunei, unde adapá vitele, cugetandu si sperandu că-i va succede sê prindia furulu suspicionatu. Se ascunse deci intr'o tufa de trestia, éra turm'a pascea prin tufisiuri, de odata observá, că vitele inspaimantate incepu a fugi, éra un'a — impresurata de-óresi-care frica nesplicavera — stá pe locu, nu se miscá tientindu cu ochii asupra unui punctu. Bietulu proprietariu nu putea sê cuprinda cu mintea acest'a intemplantare extraordinaria; deodata observá insa, că din vârfulu unui arbore nu prea naltu, care statea in noroiu, se invertesce óresi-care objectu lungu prin aeru, si se rapede cu o iutime electrica spre vit'a inspaimantata. Intro clipita formá bietulu animalu numai unu ghemu; si numai atunci observá proprietariulu daunatoriulu, că acel'a e unu sierpe gróznicu si fórte mare, care infasiorandu-si cód'a pre langa arbore, se nisuiá din respoteri a trage biét'a vita aprópe de arbore, ca sê-si póta cu atât'a mai usioru sdrobi ósele. Sub decursulu acestei incoardari érá abié atâtu de grosu, ca si o fune. Proprietariulu se folosí de oca siune, si paresindu-si loculu de panda, trase cutítulu, si-lu taia in doue, éra biét'a vita se scapá de o mórte atâtu de gróznica.

Conversare cu cetitórele.

— Pest'a 25 fauru 1868 —

(La fine, — sê ne mai petrecemu, — balulu tipografiloru, — balulu nebuniloru, — unde e Gur'a Satului? — cum a voitu sê se imbrace amiculu meu, — o tíera pentru unu vestmentu de érna, — unu domnitoriu mortu, — conductu curiosu.)

Si éca-te suntemu la fine!

Inca câte-va minute, si-apoi tóte voru incetá. Music'a sonóra nu ne va mai chiamá la jocu, — pre totindeno va domni linisce mormentalá. Ochiu nostri nu se voru mai poté incantá la privirea dameloru frumóse intrunite la baluri. Inca câte-va minute, si-apoi music'a va incetá, lampele se voru stinge, publiculu se va imprasciá, portile saleloru de balu se voru incuá, si mane ne vomu duce toti la beserica, sê ne pocaimu.

Si nu ni voru remané alte suveniru din aceste petreceri, decâtu câte-va flori vescedíte si nesce ordini de cotillone, — si numai fetiele nóstre palide si suspinele innadusíte ni voru siopti incetu, cu dorere, cá si carnevalulu presinte a espiratu.

Sê ne mai petrecemu dara inca astadi, sê mai sborâm cu aripele fantasiei in regiunile placeriloru, sê mai golimu inca odata cup'a desfetáriloru, sê mai stringemu inca odata la pieptulu nostru fierbinte finti'a adorata, — si-apoi mane sê imbracâmu saculu cu cenusia, si sê platimu — cont'a croitorului.

Dar pana atunce sê ne mai petrecemu!

Alalta eri esistai la o petrecere interesanta. Sal'a in care se tienù si balulu romanescu intrun érasu unu publicu numerosu. Erá balulu tipografiloru. Ca unulu carele petrecu a dese ori in giurulu preseu, (unde nota bene se afla si fetitie frumosiéle,) doriau tare sê vedu si balulu tipografiloru, deci me presentai cu placere. Intre tipografi si scrítori existe afinitate spirituala. Unii fara altii nu potu traí. E fôrte conveniabilu dara, ca dinsi sê-si petréca la olalta, macaru odata intr'unu anu.

Me dusei. Si nu-mi parù reu de órele petrecute in giurulu loru. Sal'a erá decorata frumosu. Grandiosulu portretu a lui Gúttenberg si alte insemne si icóne de resortulu acest'a, aninate pe parieti, ni spuneau — si de nu sciamu, — cá suntemu între tipografi. Damele erau frumóse, placute si imbracate cu multu gustu. Jocatorii — palidii copii ai preseu — desvoltara multa isteíme in arangiarea jocuriloru.

Pe la unu-spre-diece óre aparù si o fóia umoristica sub titlulu „Bondariulu“, care continea glume tipografice.

Cu indestulire me departai din acestu locu, spre a me duce indata la altu balu, unde aveam sê intelnescu pe unu amicu. Totu in sér'a aceea se tienù in sal'a cea grandiósa a redutului balulu — nebuniloru. Nu ve spariati, stimabile cetitóre, — nu vreu sê ve conducu între nebunii din institutulu lui Schwarzer in Bud'a. Balulu nebuniloru se numesce in Pest'a celu de pe urma balu mascatu, ce se tiene in redutu. Deosebirea între celelalte baluri mascate si între acest'a e numai atât'a, cá acestu din urma totdeuna e plinu plinutiù, si cá intruádeveru numai acest'a corespunde numirei de „balu mascatu,“ in care gasesci si ceea ce francesce se chiama „esprit.“

Me grabii dara acolo, cu atâtu mai vertosu, cá-ci precum spusei si mai susu, in balulu acest'a aveam sê intelnescu pe unu amicu alu meu. Fratele — Gur'a Satului ca omu competinte, petrecea acolo.

In fine sosii. Unu sgomotu babilonicu strabatù la

urechile mele. Cátu a fostu numerulu celoru presinti, nu potu spune, — dar atât'a scíu pozitivu, cá mi-a constatu mai o óra pana ce fui in stare a strabate in capetulu celalaltu alu salei. De impunseture, strimtoriri si impinseture nu me mai intrebati! In urma totusi ajunssei la loculu doritu.

— Inse unde e Gur'a Satului?

O masca blastemata de langa mine audi suspinulu meu si numai decâtu se întórse si ea catra vecinulu seu si-lu intrebà: „Unde e Gur'a Satului?“ — Acest'a éra se adresà catra vecinulu cu intrebarea acest'a, — acel'a intrebà mai departe, pana ce odata me tredii, cá toti cei din giurulu meu se intrebau:

— Unde e Gur'a Satului?

Dupa aceste o masca luandu-me de bratiu, me conduse intr'unu anghiu. Fratele Gura Satului statea inaintea unei boltitie si se certá cu unu némtiu.

— Ce-e frate? — lu-intrebai.

Asculta numai! Am voitu sê imbracu si eu masca si blatematulu de némtiu n'are costumulu de acel'a, de care cerui.

— Ce felu de costumulu?

— Alu unui caputatu din Ardealu. Voiam sê fia reprezentatu aice si acestu soi de ómeni — intiepti. Deci am cerutu unu vestmentu acoperitu de bancnóte de 5 fl., — inse domnisorulu acest'a mi-respunde, cá n'are mascarada de acest'a.

Lasai pe amiculu meu sê se certe cu némtiulu, éra eu mersei mai departe. Numai decâtu intelnii pe unu cunoscutu, carele se preamblá cu soci'a sa nu pré tenera. Abié inaintaramu câtiva pasi si o masca agrai pe cunoscutulu meu assfelu:

— Lasa amarului, hârc'a ast'a bestrana, si vina cu mine sê bemu ceva.

Nu me voiu incercá a descrie supriinderea damei nóstre. Urmà unu dialogu ciudatu între ambele femei. Absolvati-me a lu retacé! Galantomulu frumosu nu s'ar pré inavutí cu espresioni estetice.

Ne mai dorindu a asistá la acest'a scena, — cá-ci ómenii se cam inmultíra in giurulu nostru, — o luai in alta parte si facui o revista a supra publicului. Panarom'a ce mi se infatísiá, erá destulu de interesanta. VEDIUI pe Bismark calarindu pe Napoleonu, Garibaldi calarea pe pap'a. Conductulu nebuniloru succese bine. Corulu brósceloru asídere me indestuli, de la bróscce neci atât'a n'am asceptatu. Si in fine dupa ce vedui tóte, pornii afara.

Inse omulu propune, Ddieu dispune. Erá usioru a díce „me ducu a casa,“ — inse multu mai greu a poté capetá vestmentulu de érna. Inaintea garde de robului steteau mai multe sute de ómeni. A penetrá in sírulu celu d'antáiu erá o idea temeraria. Stateam dara si asceptam invidiandu sórtea acelorú fericiti, carii rentornau cu vestmentulu de érna pe spate. O tíera pentru unu vestmentu de érna ar fi dísu Shakespeare, dar fiindu cá domnulu acest'a a moritu de multu, publiculu promitea numai bacsiù de câtiva sieseri servitoriloru promti.

Dupa multe fatalitáti in urma vestmentulu doritu ajunse in manile mele si plecai catra casa ostenitu, ca dupa unu lucru mare si indelungatu.

Indelungatu a tienutu si carnevalulu presinte, o scíu asta mai alesu parintii cari remasera cu fetele ne-meritate, dar in fine totusi va espirá.

Mai câte-va minute si-apoi clopotele voru anuncia lunei intregi mórtea unu domnitoriu poternicu, ca-

rele între toti colegii lui erá celu mai fericitu, câ-ci publiculu numai acestuia i platea cu placere contributiunea sa. Mane tóta lumea civilisata va luá parte la conducútu funebralu al principelui — carnevalu.

Si va fi curiosu acestu conductu. Unii ómeni voru versá lacrimo de intristare, — éra altii se voru bucurá din anima. Mai multu decátu altii se voru intristá ospetarii si croitorii, câ-ci trecú tempulu celu de auru pentru dinsii, — éra cei ce n'au bani, se voru bucurá, câ-ci de-acuma inainte voru poté flamendí in linisce, — parintii carii au dóue-trei fete de maritu, voru suspiná, câ-ci spesira incedaru, — holteii tomnatici voru suride vedindu, câ a mai ramasu si pentru ei câte o — socia, — fetele voru fi triste pentru câ nu mai potu jocá, — unii barbati se voru bucurá, câ-ci de acuma inainte nu voru fi siliti a jocá asié, cum voru fluera muierile lor, politiciii voru imbracá fatia trista, câ-ci de mane incolo voru remané érași numai cu — quot'a, — si in fine redactorii foiloru se voru bucurá, sperandu câ in postulu mare dóra si publiculu si-va aduce a minte a se prenumera lá foi.

Éra cu voiu fi tristu, pentru câ nu voiu mai poté petrece cu dvóstre in baluri, — dar me si bucuru, crediendu, câ in postulu mare stimatele mele cetitóre voru sacrá si mai multu tempu pentru fói'a acést'a si astfelu celu putínu spiritualminte vomu convení mai a dese ori.

Josifu Vulcanu.

CE E NOU?

* * (*Diét'a Ungariei*), precum din isvoru siguru adimú, va reincepe activitatea sa in 9 martiu.

* * (*Maj. Sa imperatulu*) luni demaneti'a sosí in Bud'a-Pest'a, si sér'a se infatísiá la balulu datu in onórea Maj. Sale. La balu asistá unu publicu numerosu si elegantu; sal'a erá arangiata pomposu si cu multu gustu. Susu pe galeria o logia decorata pomposu erá rezervata pentru domnitoriu, éra josu i improvisara o tribuna frumósa. Majest. Sa se presentá in balu la órele 10 si diumetate, fiindu primitu de publiculu numerosu cu vivate entusiastice. Lu inceputu privea balulu din logia, apoi se coborí in sala si asistandu la unu csárdás, dupa petrecere cam de unu patrariu de óra, parási balulu între vivatele celorlu de fatia.

* * (*Balulu de curte in Bucuresci*) a avutu locu in 30. ianuariu. La 10 óre I. S. a facutu intrarea Sa in salone si a deschisu balulu cu polones'a. Intre invitati se observara dnii ministri, corpulu diplomaticu, corpurile legelative, membrii maltei curti de casatiune, elit'a societáti si a comericiului. Balulu a fostu fórte animatu, bogati'a decoratiuniloru, toaletele splendide a le dameloru multimea uniformeloru, totulu contribuiá a infrumusetiá acést'a petrecere. I. Sa a binevoitu a vorbi cu o mare parte dintre invitati. Afabilitatea si graciositatea ce caracteriséza pre suveranulu Romaniei a incantatu pre toti. La 1 óra dupa mediulu noptii, mai bine de 900 persóne au luat parte la cin'a, ce s'a sierbitu in sala de josu. Dupa cina sa jocatu dantiulu romanescu: hor'a; muzicele militari fura inlocuite pentru acestu dantiu prin lautari. Balulu s'a terminatu prin unu cotilionu, care s'a prelungitu pana la 3½ óre. I. S. s'a retrasu tocmai la finea cotilionului.

* * (*Societatea pentru literatur'a si cultur'a romana in Bucovina.*) Fondulu societatei are unu capitalu de

8000 fl. v. a. in oblegatiuni. Venitulu de preste anu 2166 fl 92 cr. 9 galb. éra spesele 1795 fl. 35 cr. si 9 galb. deci remanu in cassa bani gat'a pe langa capitalu 371 fl. 57 cr. v. a. — S'a propusu a cere o subventiune din fondulu tierii si ali'a din fondulu religiuariu, din cari de multu tragu folóse insemnate si alte societati, cari prin scopurile lor sunt fórte departe de societatea literaria romana. — D. Geordiu Hurmuzachi presiedintele a incunosciatiu câ a primitu unu daru de una miia de florini in oblegatiuni pentru fondulu Societati, ce i s'au tramisu de catra repausatulu Cavalieru Ionu Zota din Chisilau de pe patulu mortii, impreuna cu incunosciatiarea despre strabilirea unei fundatiuni din partea repausatului dupa trecerea din viétia a cironomului seu actualu si frate mai mare cavalieru Constantinu Zota constatoria intr'unu capitalu de douedeci de mi de florini, spre a se dotá din procente studinti romani lipsiti de medilóze cu stipendie. Stipendiele se voru impartí de catra Societatea nóstra literaria, si in casu de disolvarea ei, de catra Comitetulu dietalu alu Bucovinei. (Din fói'a Societati.)

* * (*Capela romana gr. cat in Pest'a.*) „Amvonulu' amintindu frumosulu ofertu alu domnitoriului Romaniei pentru sustinerea capelei romane gr. or. din Parisu, continua: „Dar pana ce Roman'a se ingrigoce cu atát'a iubire de crescerea religioasa a fiiloru sei departati, pana atunci noi cesti dincóce cu dorere simtímu lips'a unei capele gr. c. pentru indestulirea lipseloru spirituale ale confideliloru nostri chiar in anim'a, in capital'a tierii nóstre, in Pest'a. Cugetámu a esprime dorinti'a generala, candu venimu a rogá pre Santfele sale, parintii nostri archirei, a face o representatiune colectiva in privinti'a acést'a la locurile competinti si a esoperá prin influinti'a lor inalta redicarea macaru a unei capele micste, romane rutene, ca credintiosii nostri numerosi domicaliati in Pest'a, seu cari au de a petrece mai de multe ori in capitala, sê aiba si ei unu locu, unde sê si mangaie sufletele, si sê se inchine lui Ddieu in limb'a si dupa datin'a stramosiloru lor.“

* * (*Din Gherl'a*) primimu urmatórea insciintiare: „In 16 fauru amu avutu si noi o petrecere privata natiunala, la care avuramu onóre a salutá multe dómaeși domnisióre romane. Petrecerea nóstra decurse cu multa viotiune si toti ne aflamu ca intr'unu cercu familiaru. Bland'a, bun'a si frumós'a dómna Maria de Bohatielu, o dama tenera si in adeveru plina de virtuti femeiesci binevoí a primí sarcin'a de dómn'a casei in petrecerea nóstra. Jocurile nóstre natiunale secerara multe aplause, Roman'a se jocá de patru ori. Se intielege de sine, câ neci toasturi nu lipsira, dintre aceste amintescu toasturile natiunale ale dloru Mihaiu Bohatielu, Gavrilu Manu din Desiu, v. prot. Vasiliu Popu, adv. Aug. Munteanu, Ioanu Muresianu, Petru Anc'a etc. Petrecerea se tienú in localitáti societáti romane de leptura, care s'a infiintiatu anu si pentru care Il. sa dlu episcopu Ioanu Vancia a contribuitu 50 fl., cu ocașiunea acestei petreceri Il. Sa érași a donatu 20 fl pentru biblioteca. Dintre damele d'aice luara parte dómnele Amali'a Anc'a, Maria Bohatielu, Emili'a Muresianu, si Eufani'a Manu din Desiu, tóte tenere si frumóse. Din vecinetate ne onorara cu presinti'a lor. urmatórele domnisióre, gratiós'a An'a Nemesiu din Elciu, incantatórea Susan'a Popu din Dersia, fraged'a Elen'a Filipanu din Buz'a si frumos'a Susan'a Cziple din locu.“

Literatura si arte.

* * (Fóia nouă.) Chiar acuma primiramu scirea din Gherl'a, că acolo acusi va apăre o nouă fóia besericesca sub titulu „Credinti'a.“ Redactorulu va fi unu profesor de teologia.

* * (Lebed'a Besarabiei.) Cavalerulu Constantin Stamati publică de curendu in tipografi'a Buciumului Romanu la Iasi urmatórea carte interesanta: „Mus'a Romanésca“ volumulu antâiu, pretiulu o diumetate de galbenu.

* * (La Cernauti) esî de sub presa o interesanta colectiune de poesii intitulata „Flori de mormentu“ de dlu D. Petrino Pretiulu 30 cr. Cartea se vinde in folosulu societății pentru cultur'a poporului romanu in Bucovin'a.

Din strainetate.

× (Despre imperatés'a Siarlot'a) se dîce că s'a mai in santosiatu, decandu intielese despre trist'a mórte a nefericitului Masimilianu. Regin'a Belgiei a enaratu nenorocitei imperatese inmormentarea barbatului ei. O alta depesia telegrafica face cunoscuta caletori'a archiducelui Emericu cu tener'a sa socia in Itali'a.

× (Mendez) renumit'a primadona, e o aparintia placuta pe scen'a Mesicului. Publiculu de acolo a pretinsu de la dinsa nu de multu, sê cante „Mam'a Carlott'a“, care e o satira asupr'a Siarlotei nefericite. Inse domnisiór'a Mendez a respinsu cu indignatiune acést'a pretensiune scandalósa; publiculu si-a perduto atunci paciinti'a, si a inceputu a face sgomotu mare, éra unu oficiru nu s'a sfitu si rusinat'u a arétá domnisiórei Mendez scutic'a (corbaci) si a amenintiá. Domnisiór'a Mendez se dechiará serbatoresce naintea publicului impunetoriu, cá ea nu va cantá neci odata o satira contr'a acelei femei nobile, carea i-a facutu ei atát'a bine, si pe carea ea o va scî pururea apretiu, si cá nu va mai cantá nici cand naintea acelu publicu. In diu'a urmatóre i-au tramisu damele din Mesicu o cununa de lauru plina de galbeni, încátu tóta frundi'a a avutu unu pretiu de 40 fiorini.

× (Tabloulu lui Augustu Doré) renumitul si genialulu ilustratore a causatu mare sensatiune si admirare la espusetiunea din Parisu. Tabloulu presinta unu salonu de jocu din Baden-Baden. Acestu tablou grandiosu l'a cumperatu unu americanu. E de miratu, cum de nu l'au cumperatu francesii, iubitorii artelor'u?

× (Due'u pentru ereditate). In Neapole s'a intemplatu nu de multu unu duelu fórté insemnatu intre doi frati, nu dóra pentru vr'o emolatiune amorósa, ci pentru ereditate. Averea erezita de la parintii loru, nu a fostu asié de mare, ca se póta duce amendoi o viétia splendida si galanta; a fostu inse de ajunsu pentru unulu ca se póta traí in cea mai mare splendóre. Deci se contieléséra, cá unulu din ei trebue se móra. Inse fiindu; cá amendoi se infiorara de varsarea sangelui fratiescu, s'au convoitu la unu duelu de sabia, sub acea conditiune, cá celu ce va fi antâiu vulneratu, se se pusce. Cu ocasiunea duelului prima taiatura o capetá fra tele celu mai betranu, prin urmare duelulu s'a finitu cu o scena tragica.

× (O scena infioratória) s'a intemplatu in lun'a trecuta in menageri'a lui Abarth in Haaga. Abarth — inblandiatoriulu de lei — anuntiá cá se va produce cu leii sei; si anantiulu atrase multi spectatori. Elu avea

datina de a intrá in casuli'a de feru a leiloru, si ai irit'a. In 29 ian. s. n. fusera locuitorii din Haag'a martori unei scene sangeróse. Abarth si cu acést'a ocaziune voi sê-si aréte curagiulu seu admiratu, si intrandu in casuli'a regiloru animaleloru, incepù ai bate si ai iritá animalele ingrozitórie lu ascultara, si-i suferira visit'a pentru ele atátu de neplacuta; inse candu voi Abarth se iese dintre ferele iritate — intre aplausele publicului privitoriu, fara de veste i se aruncá o leica pe grumadiu, si lu trantí la pamentu. Abarth se intórse cu o strigare dororósa catra fiar'a crudela, si scotiendu unu cutitu fórté ascutítu, o impunse. Ceialalti lei se iritara, si incepura a urlá inrt'unu tonu cutremuratori, éra publiculu se imbuldiá catra usia sê scape de periclu. Abarth cadiu la pamentu, in urm'a ranei capetate; leic'a au puscat'o, éra pe ceialalti i retienura cu rudi de feru, ca se nu-lu rupa in bucati pe nefericitulu erou, care de locu si espirá.

× (Foile d'in München) comunica o multîme de date despre uciderea contesei Chorinsky. Langa chilea contesei locuiá unu studinte, si numai unu parete subtîre despartíá chiliele loru un'a de alt'a. In séra acei'a, candu s'a intemplatu uciderea, érá studintele acasa, si in chil'i'a vecina se audiá multa vorba si larma. Tumultulu si sgomotulu din chil'i'a vecina l'a disgustatu si necasitu tare pe bietulu studinte, care ne mai potendu atunci studiá, si aprinse sugarea, si se radimá pe unu patu. Risulu si conversarea celoru dóue femei mai durá inca unu tempu indelungatu, candu deodata intreveni o tacere mormentalá. In momentulu acél'a audí studintele nesce pasi repedi, si ca si candu ar' aduná cineva objetele de prin chil'ia; dupa acestea éra se indepartá, si inchise usi'a dupa sine. Fét'a unui negutiatoriu, de la care cumperase contés'a nu de multu nesce vestiminte mai cu o dama, — cunoscu pe consóci'a contesei de dupa unu portretu a lui Ebergényi. In bolt'a acelu negutiatoriu si a luatú Ebergényi remasu bunu de la contés'a Chorinsky, dar' totu atunci i-a promisú, cá va veni la ea la o thee si voru merge apoi la olalta in teatru. E fórté verosimilu, cá Ebergényi chiaru atunci s'a dusu la cartirulu seu dupa veninu.

× (De la balu in sicriu). Unu diariu germanu serie, cumca in Koburg s'a tienutu unu balu fórté splendidu si elegantu in 26 ian. La acestu balu a participatu si tener'a domnisióra G. o frumsétia rara, si talentu escelinte; ea s'a produsu mai de multe ori si in concerte filantropice, cu cari ocaziuni secerá cele mai viue aplause. Petrecerea a fostu fórté cordialá, si domnisiór'a G. érá incantatória si frumósa, ca si o dína d'in corulu vestalu. In diori de diua, cam pe la 4 óre, candu jocá ultimulu cadrilu, cadiu mórta pe bratiile jucatoriulu ei. Parintii ei, cari abie s'au fostu despartitu de catra ea, aflara, in locu de copil'a loru multu iubita, uniculu loru tesauru mai pretiosu, unu cadavru rece.

× (Unu casu infioratoriu s'a intemplatu in Seno-setsch). O femeia tierana se incaldiá la focu in cuina, tienendu in bratia unu baiatu de diumetate de anu. Barbatulu ei, candu s'a dusu de a casa, a lasat'o in cuina langa focu, si peste pucinu tempu reintorcandu-se, aflá nefericit'a si socia cadiuta la pamentu si de diumetate mórta. Hainele au arsu cu totul depre nenorocita, si foculu a trebuitu sê fia fostu fórté mare, cá-ci pelea érá deslipita de catra óse, si unghiele de catra carne, o scena ingrozitóre. Peste pucinu tempu si-a venitu nefericit'a in ori, si mai avú atát'a putere, sê si enaredie nenorocirea intemplata. Peste dóue óre si-dede

sufletulu între cele mai cumplite dureri. Baiatul s'a mantuitu.

× (In Moscovi'a) fost'a capitala a Rusiei se afla o vrajitoare cu numele Sar'a, care e aprópe de 90 de ani. E de insemnatu despre acést'a hórca betrana, cumca nu numai poporul de rendu, ci si cei de rangulu mai inaltu o cercetéza fórté adese ori; popularitatea i cresce din dí in dí totu mai tare, si fórté usioru póte se devina unu Lenornand muscalu. Unu corespondinte a unei foi francese descrie pe largu acést'a fantóma, si díce despre dens'a, cá nu locuiesce dóra in atare coliba, ci intr'unu salonu mai splendidu a capitalei antice, in care stau vr'o 4 salóne elegante spre dispunerea acelor'a, cari voiescu sê-si scia viitoriulu de dupa profetirea babei Sar'a. Insusi corespondintele i a facutu o vediuta, si a fostu silitu a asceptá 2 óre pana a potutu se între la ea. O servitóre betrana lu conduse intr'o chilia mica, in care ardeau mai multe lampe, desi afara lucia sórele in deplin'a-i splendóre si perdelele erau lasate in josu. Vrajitórea siedea pre o lavitia mica, si intru atât'a erá de invelita in vesminte gróse, in cátu nu potea sê i védia fati'a supersticiósa. In giurulu ei nu se aflá nemicu, ce aru fi produsu vr'unu efeptu misticu, afara de o femeia tenera carea avea unu peru blondinu, si ochi negri plini de focu, despre carea vorbesce corespondintele cu rapire si cu multu focu, si díce, cá efeptulu, ce-lu produce acést'a sirena, e rapitoriu. Ea siede aprópe langa Sar'a betrana pre unu scaunu rotundu de catifea si candu intra cine-va, se scóla si se inchina naintea lui plina de gratia, i imbía scaunu, si i spune cu o pronuntiare rea in limb'a rusésca, cá betranei sale i cade cu greu vorbirea multa, din care cauza ea nu raspunde numai la acelea intrebari, cari se tienu de profetia, éra conversarea o va continuá dens'a. Dupa acést'a introducere cerimoniósa, preda respectivulu unu pachetu de carti de jocu, si-lu provoca sê traga un'a. Atunci betran'a i díse intr'unu tonu neplacutu si l'conicu „treff dam'a“; si in adeveru acei'a a si fostu. Femei'a cea frumósa i puse intrebarea, cá despre ce voiesce respectivulu se-i vorbésca bab'a Sar'a, atunci densulu i respunde, cá ar' pofiti mai nainte de tóte sê-i spúna ce-va despre trecutul lui, la ce apoi indata i observá strigóia betrana intr'unu tonu imperativu urmatórele: „Trecutul ni e cunoscutu tuturor'a, fiacine si póte cunoște si sci trecutul; deci cu astfelu de probleme superflue nu me ocupu.“ Dupa acestu respunsu abatoriu urmá apoi intrebarea acést'a: „Cum mi va fi dara viitoriulu?“ „Conturbatu“ i fu respunsulu. „Respunde-mi mai apriatu si mai particularu domn'a mea.“ DTa nu te tieni de acei'a, cari au caracteru firmu, deórece caracterulu firmu e viitoriulu, pe care nu-lu credia atari puteri supranaturali, ci insusi ómenii.“ „Me rogu de iertare madame, eu neci acum nu sciu mai multu, decátu candu amu intratu aici.“ Femei'a cea blondina lu facú atentu, sê remana numai pre langa objetu. Elu continuá atunci mai depate: „Voiu avé eu unu viitoriu fericitu seu nefericitu?“ „Vei mori multumitu.“ „Peste cátu tempu me voi casatoriu?“ „Peste trei ani“ i respunde, „Sum deja casatoriu Madame.“ La aceastea respunde tener'a femeia: „vrajitórea scie numai ce se va intemplá dupa unu anu din viitoriulu omulu; séu mai chiaru disu, despre anulu presinte nu póte profeti.“ „Sub restimpulu acést'a se póte intemplá, se-ti móra so-

ci'a, si ea te vede veduvitu peste unu anu.“ A mai profetitu respectivulu, cá peste do iani va paresi, Moscovi'a si va merge in Franci'a. Dupa aceastea profetiri s'a indepartatu, lasandu-i unu onorariu de 15 rubeli. Corespondintele e de parerea acei'a, ca femeia cea incantátóre atrage atâtea persóne curióse, éra nu puterea profetica a babei Sar'a. Altcum si dens'a e destulu de istétia, si de multe ori profetiesce asié felu de lucruri, cari producu mare efeptu. Asié d. e. a profetitu unui ampoiatsu de statu, cá peste 2 ani lu voru spendiur'a; éra unei contese, cá va perí in Siberi'a ca muncitória s. a. s. a. E de miratu, cum de politi'a muscala póte suferi ast-feliu de insielaturi!

Găcitura de siacu.

De Clemente A. Raicu.

ba-	ni-	Cu	nu	se	crudu	di-	ve-
ra	riu	ne-	nu	cru-	ni-	S'au	a-
ve-	nescu	ri-	riu,	de	mo-	Candu	mea
to-	cu-	Candu	ra	de	mo-	Si-	ura
de-a-	Multu	Se	omo-	riu.	versa-	loru	ra
fa-	nu	mo-	u-	se	onu.	re	mea
riu.	le	ve-	te	cu	o	ma-	Multe
ni-	me	Ele'n	portu	ra-a-	fe-	p'a	ma-

Se pote deslegá dupa saritur'a calului

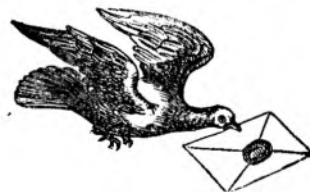
Deslegarea gâciturei de semne din nr. 3:

Natiunea candu suspina
Candu fruntea si-inchina
Subu jugulu tiranescu;
Candu fratii tei de sange
Subu jugulu cei infrange
Suspini' se umilescu.

I. C. Dagescu

Deslegare buna primiramu de la dómnele si dom-nisiórele: Zenea Montia, Emilia Cadariu, Maria Papiu, Ana Basia, Laura Ionescu, Maria Cirlea, Ana Ratiu.

POST'A REDACTIUNEL. I

Busiacu. Novel'a tramisa va esi nu poste multu. Multiamita si salutare.

Proprietariu, redactoru respundiatoriu si editoriu: IOSIFU VULCANU.